ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ-
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
—БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 136. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 20-го ЛИПНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, JULY 20, 1976 No. 136. VOL. LXXXIII

ПАТРІЯРХ ЙОСИФ БЛАГОСЛОВИТЬ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ З 200-РІЧЧЯМ ЗСА ТА 100-РІЧЧЯМ ЇХ ПОСЕЛЕННЯ

Вашінгтон. — Як широко інформовано, в рямках Українського Тижня, що відбувся у столиці Америки від 21-го червня ц. р. та включав великий „Похід Волі" від монументу Вашінґтона до пам'ятника Шевченка, відбулося також наукове симпозіюм, з участю видатних наших науковців. Тиждень і всі імпрези відбулися з нагоди та для українського відзначення 200-річчя Незалежности Америки і 100-ліття першого масового поселення українців у цій країні. На науковий симпозіюм, який відбувся в п'ятницю, 25 червня, був запрошений Патріярх ПУКЦеркви, Блаженніший Йосиф. У відповідь на це запрошення Блаженніший надіслав окреме привітання для українців Америки з тієї нагоди. Оригінальний текст, написаний англійською мовою, говорить сам за себе і його передруковуємо. Згадати б, що в супровідному листі до організатора симпозіюму, проф. д-ра о. Мелетія Войнара, на адресу якого Благословення переслано, Блаженніший патріярх м. ін. пише: „Дяку за листа і запрошення на симпозіюм. На жаль, не можу дістати дозволу на виїзд. Різні люди ставлять різні перешкоди. Тому пересилаю Вам благословення в англійській мові . . .

БЛАГОСЛОВЕННЯ ПАТРІЯРХА

To the participants of the Symposium
on the Bicentennial of the United States
and Centennial of Ukrainian Settlement
in the United States - 1776-1876-1976
The Catholic University of America
Washington, D.C. - U.S.A.

It is with great pleasure that I learned of the convocation of the Symposium on the Bicentennial of the United States and Centennial of Ukrainian Settlement in the United States. Not having, regretfully, the permission to participate at your Symposium, I, nevertheless, wish to express the senses of deep appreciation and of all success in your work, studies and endeavours.

The two jubilees lift our hearts in thanksgiving for all the graces received in this time. The Ukrainian people with their Christian patrimony and ecclesiastical heritage based on the principles of a patriarchal status and particularity of their Church within the fold of the Universal Catholic Church of Christ, as also national traditions indissolubly linked with the ideals of freedom, arrived in the United States of America and brought with themselves all their traditions, ideals and strivings, which in due time became an integral part of the heritage of all the American people. It was from America, where the ideas of George Washington reminded everyone of freedom and democracy, that the Ukrainians contributed in a great extent to the independence of Ukraine and the recognition of the Patriarchate of their Church. The strength of our people always consisted in the fact that whilst preserving their love and attachment to the land of their forefathers - Ukraine, they simultaneously were always able to develop a sense of loyalty and admiration to the American State.

May Almighty God bless your studies, conferences and deliberations, and thus strengthen, in a still greater extent, the bonds of friendship between the American and Ukrainian people.

With Patriarchal blessings,

+ Josyf, Cardinal, Slipyj
- Patriarch -

Продовжується акція в справі приїзду Патріярха до Філядельфії

Ню Йорк. — Як уже інформовано, у відповідь на вістку, що Папа Павло VI заборонив первоієрархові Помісної Української Католицької Церкви, її Патріярхові Блаженнішому Йосифові, їхати до Філядельфії на Евхаристійний Конгрес, численні українські центральні і місцеві установи звертаються до Папи із закликами відкликати заборону та дозволити Патріярхові на виїзд до Філядельфії. Минулого тижня, крім Президії УККомітету та Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу, про що вже інформовано, вислали відповідні телеграми Головна Управа ООЧСУ за підписом її секретаря Андрія Соколика та Головна Управа Союзу Українок Америки за підписом її голови пані Іванни Рожанковської та секретарки пані Марії Савчак.

Підготовляються чергові збори КУПО

Ню Йорк (П. Г.) — Чергові 7-мі Збори Конференції Українських Пластових Організацій, що відбуваються раз на три роки, заплановані на дні 4 і 5 грудня 1976 року — інформує Головна Пластова Булава в Ню Йорку. Делеґатами на збори є представники усіх Крайових Пластових Старшин у вільному світі, що об'єднані у Конференції. Вони схвалюють напрямні праці для цілого Українського Пласту, вирішують засадничі питання дії та вибирають найвищий пластовий провід — Головну Пластову Булаву та Головну Пластову Раду.

Поруч із організаційними та біжучими питаннями, такі Збори звичайно мають теж програмову доповідь, або дискусійну лаву. Цим разом Головна Пластова Булава поставила за головну тему для Конференції: Завдання Пласту як відповідальної частини української вільної спільноти в обличчі нищівної акції т. зв. „злиття народів" в СССР та в обличчі денаціоналізації української діяспори, уважаючи, що сьогоднішні події на Україні є так важливі, що мусять стояти в осередку уваги цілої української спільноти, а особливо молодечої виховної організації. У зв'язку з темою зборів плянується відповідна дискусійна лава і доповідь.

ЖАДЕН З РЕСПУБЛІКАНСЬКИХ КАНДИДАТІВ НА ПРЕЗИДЕНТА НЕ ЗДОБУВ БІЛЬШОСТИ ГОЛОСІВ

Вашінгтон. – Довгий процес виборів 2,259 делеґатів, які візьмуть участь в Конвенції Республіканської партії в Кензас Сиґі, Мо., в серпні ц. р закінчився минулого кінця тижня, але жаден з двох кандидатів на президента ЗСА не зумів здобути потрібної кількости голосів, які запевняли б перемогу в першому голосуванні президентові Джералдові Фордові чи його опонентові Роналдові Ріґенові. В останніх у правиборчому процесі двох стейтах, Коннектикат і Юта, Форд одержав усі 35 голосів з Коннектикат, а Ріґен усі 20 голосів з Юта, але це не перішує справи. Очевидно, обидва кандидати будуть старатися одержати на Конвенції голоси делеґатів, покищо не зв'язаних з жадним кандидатом. Згідно з останнім підрахунком „Ню Йорк Таймсу", Форд має тепер запевнених 1,102 голоси на 1,130 потрібних, щоб вийти у першому голосуванні, отже на 28 менше, як треба, а колишній губернатор Каліфорнії Роналд Ріґен має 1,063 голоси. 230 делеґатів неповʼязані і вони можуть перерішити справу, якщо на самій Конвенції справа не набере цілком іншого обороту, або, якщо котрийсь з кандидатів не зробить політичної помилки, яка може дуже багато заважити на виборі кандидата. В часі своїх відвідин стейту Коннектикат президент Форд висловив надію, що він до часу конвенції, а може навіть скоріше, напевно здобуде потрібну кількість (1,130) делеґатів і проголосить це публічно до відома. Журнал „Таймс" твердить, що навіть, якби Форд здобув усі прихильні йому, але не здециндовані голоси, то все одно йому бракуватиме 6 голосів до потрібної кількости. Тепер, як твердить преса, розпічнеться „погоня за голосами". Джеймс Бейкер, відповідальний за здобування голосів для Форда, заявив, що численні „мисливці" вже виїхали до Луїзіяни, Оклагоми та інших місцевостей, щоб перекснати незв'язаних делеґатів. Це саме роблять прихильники Ріґена.

Совєти обвинувачують Картера за порушення „духа" Гельсінської конференції

Москва. — Аґентство Ройтера інформує, що совєтські коментатори обвинувачують Джімі Картера, демократичного кандидата на президента ЗСА, за порушення „духа" Конференції Европейської Безпеки, відбутої в Гельсінках минулого року. В одному із найбільш критичних коментарів на цю тему, що його написав Міхаїл Домогачкіх та який має появитися в партійній „Правді", критикується Картера за його думку, що З'єднані Стейти повинні більше використовувати економічний натиск на Совєтський Союз для досягнення відповідних закордонних політичних цілей та повинні засхотити до того самого своїх союзників. „Джіммі Картер в цьому випадку іґнорує факт, що така заява є намаганням втручатися у внутрішні справи іншої держави, що не має нічого спільного з духом Гельсінок" — сказано в коментарі.

СОЮЗІВКА ПОДБАЛА, ЩОБ УКРАЇНЦІ ОКОЛИЦІ „ВСТАЛИ І БУЛИ ПОРАХОВАНІ"

Ридван Союзівки, з юними „гуцулами" і трембітою, під час парадного походу в Елленвіллі з нагоди 200-річчя ЗСА.

Союзівка (з. с.). — Свою довголітню і збагачуючу присутність в цій частині Кетскильського гористого комплексу відмітила українська громада багатолюдною і багатогранною участю в параді міста Елленвіл з нагоди 200-річчя Американської Незалежности, яка відбулась тут при чудовій соняшній погоді в суботу, 17-го липня. Українська група, в числі понад 300 осіб, очолювана спеціяльно зладженим радваном Союзівки, збирала найгучніші сплески глядачів вздовж траси паради. Зодягнені в українські національні строї, працівники Союзівки, під проводом управителя Володимира Кваса, в строї „правдивого гуцула", який вітав місцевих політичних діячів і українських громадян хлібом і сіллю, становили найкращий ридван в параді, який збагатили члени СУМА і Пласту у своїх одностроях, як рівнож членкині місцевого Відділу СУА в стилізованих строях та численні українські громадяни, які від років живуть постійно в цих околицях. Ридван, дослівно заповнений молодими працівниками Союзівки, відтворював шпилі Карпатських гір, включно із „правдивим" гуцулом (Павлом Палієнком) і трембітою в гуцульському строї зодягненою „Міс Союзівкою", Улітою Ольшанівською. Мистецьким оформленням ридвану займалась мисткиня Слава Ґеруляк.

ЗАПОЧАТКОВАНІ В МОНТРЕАЛІ XXI ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИЩА МАЮТЬ СВІТОВУ УВАГУ

Монтреаль. — Королева Великої Британії Єлисавета II офіційно відкрила 21-ші Олімпійські Ігрища тут в суботу, 17-го липня, в присутності 70,000 глядачів, які вщерть заповнили великий, хоч ще досі незакінчений — Олімпійський стадіон. В пошані до франкомовної провінції Квебек, королева Єлисавета відкрила Ігрища французькою мовою після відіграння канадського національного гимну. Опісля королева повторила фразу англійською мовою. Мільйони глядачів в цілому світі мали нагоду приглядатися церемоніям на телевізії, як рівнож змаганням, що почалися вже в неділю, 18-го липня. Ігрища в Монтреалі стоять під знаком 80-их роковин відновлення Олімпіяд, що віддзеркалювалось в різних символічних церемоніях, включно із випущенням 80-ох голубів.

Політичні контроверсії, які попередили ці Ігрища, зменшили число країн-учасників із 115 до 94 в результаті відкликання своєї участи Тайваном і понад десятка африканських країн. Тайван відмовився від участи з уваги на те, що уряд Канади, визнаючи формально комуністичну Китайську Народну Республіку, не погодився, щоб тайванці виступали під своєю назвою Китайської Республіки. Африканські країни не взяли участи в церемоніях відкриття, протестуючи проти участи спортовців Нової Зеляндії, яка раніше цього року була вислала свою дружину раґбі на турне до Південної Африки, країни, яку обвинувачується в расово дискримінаційній політиці апартиду. Все таки спортовці і спортовки 94-ох країн вмаршували під своїми прапорами на стадіон, очолювані екіпою Греції, країни, де почались Олімпійські Ігрища. Останньою на стадіон ввійшла екіпа Канади, господарів цих Ігрищ, під гучні оплески глядачів.

Вперше в історії Олімпійських Ігрищ двоє бігунів, хлопець і дівчина, внесли на стадіон Олімпійських Ігрищ смолоскип і запалили „вічне полум'я" під час церемоній відкриття. Ця інновація мала подвійне значення: Стефан Пріфонтейн, юнак французького походження, і Сенді Гендерсон, дівчина англо - саксонського роду, символізували офіційну двомовність Канади; Стефан Пріфонтейн — це одноіменник американського довгодистансового бігуна, який минулого року згинув трагічно в автомобілевій аварії.

Американські плаваки були першими, які здобули медалі на цих Ігрищах, коли вже в неділю Майк Брунер, 20-літній студент Стенфордського університету, здобув золоту медалю у запливі на 200 метрів метеликом, а його товариші, Стів Ґреґ і Білл Форрестер, здобули срібну і бронзову медалі. Неповну годину пізніше, американський плавак Джон Нейбер встановив новий світовий рекорд, 5.19 секунд, на віддаль 100 метрів горілиць. Сильна жіноча дружина Східньої Німеччини, очолювана світовою рекордисткою Корнелією Ендер, здобула золоту медалю в гінцях 4 х 100 метрів змінним стилем, встановляючи новий світовий рекорд — 4 хв. 7.95 сек. Американські жінки здобули срібну медалю, а Канада бронзову.

Ігрища продовжуватимуться до неділі, 1-го серпня, з участю понад 9,000 атлетів в 23-ох видах спорту.

Німецький канцлер на відвідинах в ЗСА

Вашінгтон. — Канцлер Західньої Німеччини Гельмут Шмідт розпочав в четвер, 15-го липня ц. р. свою чергову візиту у З'єднаних Стейтах Америки, в часі якої має намір переговорити багато справ з американськими політиками і членами кабінету, як також зустрінутись з президентом Фордом і остаточно вияснити поголоски відносно скорочення американського військового персоналу в Европі, а зокрема в Німеччині. Виступаючи на вечорі в Пресовому Клюбі, Шмідт заявив, що всяке скорочення американських військових частин в Европі під теперішню пору, без порозуміння з урядом Західньої Німеччини, мало б катастрофальні наслідки в політичній рівновазі світу. При тому він відмітив, що між Німеччиною і ЗСА розвинулась тепер безприкладна приязнь і довір'я та що Німеччина перебере на себе частину активної ролі у міжнародних справах, як також оборонної відповідальности. ЗСА мають тепер в Західній Німеччині приблизно 200.000 вояків, які разом з військом Німецької Федеративної Республіки становлять основну оборонну силу Европи. Ці сили не можна тепер зменшувати, аж до часу, як Совєтський Союз погодиться відтягнути із Східньої Европи свої війська, які кількісно перевважають збройні сили західніх країн, — заявив Шмідт.

Маріо Сорес – новий прем'єр Португалії

Лісбона, Португалія. — Президент Португалії ген. Іанес найменував минулої п'ятниці, 17-го липня ц.р., новим прем'єром лідера Соціялістичної партії, 51-річного Маріо Сореса, і доручив йому зформування нового кабінету. Сорес, який користується в Португалії великою популярністю і який в часі останніх президентських виборів відбув поїздки по всіх 22-х виборчих округах та виступав на багатьох зібраннях кожного дня, уважається за дуже енергійного і рівночасно за дуже зрівноваженого політика, який не признає жадної диктаторської системи, яка вона не була б, ліва чи права. Сорес заповів, що постарається зформувати кабінет, який не тільки був би спроможний розв'язати тяжку економічну кризу країни, але також міг би діяти на довшу мету і тим самим забезпечити інтереси усіх прошарків населення. Спочатку були побоювання, що Сорес намагатиметься формувати уряд тільки з соціялістів, але його переговори з багатьма політиками інших партій вказують, що він будуватиме кабінет на базі коаліції. Маріо Сорес також з повною рішучістю відкидає можливість співпраці з Комуністичною партією, яка втратила популярність і довір'я в народних масах. „Тільки Соціялістична партія, — заявив Сорес, — може розв'язати економічні проблеми, проблеми безробіття і реорганізувати інші сектори, тому, що ми маємо довір'я в народі, серед робітників і добру репутацію за кордоном".

ПОСИЛЮЮТЬ ЗНУЩАННЯ НАД ХВОРИМ ОЛЕКСАНДРОМ СЕРГІЄНКОМ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). – Наспіли нові вістки про погіршення стану здоровʼя українського політичного в'язня Олександра Сергієнка та загострення в'язничого режиму у відношенні до нього. Сергієнка засудили в 1972 році на сім років позбавлення волі і три роки заслання. Він перебуває у Владімірській в'язниці; від довшого часу хворіє та туберкульозу. Його мати Оксана Мешко, дізналася, що в березні ц. р. його запроторили на два тижні до карцера дарма що стан його здоров'я значно погіршився.

30 квітня 1976 року О. Мешко мала розмову в справі сина з лікарем медичного відділу МВД. Вона питала його, як він, як лікар, дивиться на це, що туберкульознохворого в'язня запроторюють до карцера, не збільшують йому харчової пайки і не дають можливости бувати на сонці. Лікар відповів, що „режиму змінити ми не можемо, якщо він порушив порядок, його садять в карцер, ми тільки лікуємо". О. Мешко просила лікаря, щоб він старався про звільнення Сергієнка з медичних причин, на що він відповів: „Ви знаєте, кого таким чином звільняють? Тільки таких хворих, яких треба ховати. І у таких випадках ми з трудом добиваємось". Лікар радив О. Мешко звернутися до в'язничних властей і прокуратури РСФСР. Того ж дня вона мала побачення з начальником відділу нагляду Болісовим. На її запит, чому її сина запроторили на два тижні до карцера, Болісов відповів, що Сергієнко впродовж року написав 84 скарги і то не тільки у власній справі, але й про інших. Болісов докоряв О. Мешко, що вона, мовляв, погано виховала сина. О. Мешко відповіла: „Я не мала нагоди його виховувати, я десять років відсиділа в таборі. Його виховували школа і суспільство, і, якщо, будучи у важкому положенні, він виступає на захист інших, — то його виховання не було погане".

4 травня ц. р. Мешко мала ще одне побачення в прокуратурі РСФСР. Там вона знову протестувала проти знущання над сином і заявила: „Якщо ми зі сином вам не до вподоби, випустіть нас за кордон".

ЗАЯВА МАТЕРІ О. СЕРГІЄНКА

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Як відомо з попередніх повідомлень, український політичний в'язень Олександер Сергієнко, засуджений на сім років таборів і три роки заслання, хворий на туберкульозу, перебуває у Владимірській тюрмі. Його мати, Оксана Мешко від років намагається добитися перегляду його справи.

Нижче подаємо текст однієї з її заяв.

Від гр. Мешко, О. Я., 1905 року народження, що проживає за адресою Київ 86, вул. Верболозна д. 16.

ЗАЯВА

Постановою судової колеґії у кримінальних справах Київського обласного суду 23 червня 1972 року мій син, Сергієнко Олександер Федорович, був засуджений за ст. 62 КК УРСР на 7 років ВТТ суворого режиму і три роки заслання.

У судовій постанові сказано: „Протягом 1965-1971 років з метою підриву та послаблення радянської влади Сергієнко О. Ф. систематично проводив антирадянську аґітацію і пропаґанду в усній та письмовій формі. Виготовляв, зберігав і розповсюджував антирадянські документи: „Інтернаціоналізм чи русифікація?" І. Дзюби, фраґмент передмови до „Українського вісника" та ін.

Моєму синові ставлять за провину коло 10 пунктів, головніші з них наступні:

1. Він власноручно правив перші 33 сторінки друкованого тексту „Інтернаціоналізм чи русифікація?", про що свідчать його замітки на полях брошури Ів. Дзюби.

Свідок З. Франко зізнала, що Сергієнко дійсно читав у неї вдома працю І. Дзюби, коли згадана праця передруковувалася в неї на машинці. Мій син підтвердив, і встановлено слідством, що він встиг прочитати тільки 33 сторінки. У випадках, де він так чи інакше з автором праці не погоджувався, він залишав на полях замітки. Оцінки цілої роботи Дзюби він пізніше дати не міг, оскільки повністю рукопису не читав; повний рукопис має більше як чотириста сторінок. Чи справедливо звинувачувати мого сина у редаґуванні і правленні роботи І. Дзюби в такому випадку, — не кажучи вже про те, що мова йде, мабуть, про вступну частину праці І. Дзюби.

І. Дзюби не викликали на свідка у справі мого сина; з цього я роблю висновок про безпідставність обвинувачення мого сина у співавторстві, та ще й на такій хисткій підставі. Адже сам І. Дзюба, хоч і був засуджений у 1973 році на 5 років таборів, у тому ж році був помилуваний і звільнений.

З. Франко, у домі якої й не без її участи, очевидно, передруковувалася і розповсюджувалася праця І. Дзюби, теж не понесла кари у кримінальному порядку.

Закон один для всіх — це змушує мене вважати, що вина мого сина, зв'язана з його причетністю до роботи І. Дзюби „Інтернаціоналізм

(Продовження на стор. 3-ій)

Заповідають моління за страдників за віру Христову в Україні

Ню Йорк (о. В. Б.) – Президія СКВУ проголосила 1976 рік роком Оборони Віри і Церкви в Україні, пропонувавши відправити Богослуження і Молебні в намірені терплячих віруючих Українських Церков в Україні. Владика Митрополит Мстислав, Первоієрарх Української Православної Церкви в ЗСА, зарядив, щоб такі Богослуження і Молебні відправлялися в день Христителя України великого князя св. Володимира. І в метрополії Ню Йорку такі Богослуження — Архиєрейська Служба Божа і Соборний Молебень за всіх українських страдників за віру Христову відбудуться в неділю, 1-го серпня 1976 року, в каплиці св. Володимира в Українському селі в Бавнд Бруку.

У зв'язку з цим Архиєпископ Марко, Консисторія УПЦеркви в ЗСА і нюйоркськo - надгудсонський деканат закликають всі навколишні парафії і все українське громадянство метрополії Ню Йорку, Ню Джерзі, прийняти участь у цих всенародних моліннях.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issue combined) by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303. Application to change frequency to "Daily except Mondays and holidays" pending at Jersey City New Jersey.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Навіть молитись ворог не дасть...

У совєтських газетах, журналах, окремих виданнях для молоді тощо, надруковано останньо багато матеріялу з ділянки „релігійних свобід" в СССР. Поодинокі автори, ба навіть відповідальні за справи релігії партійні верховоди намагаються „доказувати", що совєтське законодавство дає, мовляв, рівні права усім — атеїстам і віруючим і навіть, у випадку віруючих, охороняє їх окремими державними законами. Про ці справи писав на сторінках газети „Известия" також голова Ради для справ культури при Раді Міністрів СССР, В. Куроєдов, не затаюючи при тому, що його стаття, яка друкувалась п. з. „Совєтський закон і свобода совісти", призначена для „непоінформованих у справах релігії в СССР" закордонних „реакційних" кіл, які, мовляв, „користуються видумками і поширюють злобну дезінформацію", що в Совєтському Союзі ведеться систематична урядова кампанія проти Церков і релігії. Очевидно, що Куроєдов, як і всі інші автори, які виступають у цій справі в совєтській пресі категорично заперечують цю „дезінформацію", покликаючись при тому на совєтські закони, а в першу чергу на Конституцію СССР і вказують на нібито „розквіт" церковно - релігійного життя, на видання церковної літератури, церковних організацій і братств тощо. При тому совєтські автори ні словом не згадують про матеріяли релігійного переслідування, що їх видала Міжнародна Амнестія та інші організації церковного і громадського характеру, які турбуються релігійним переслідуванням і пов'язаними з цим судами і засудами та ув'язненнями і засланнями до концтаборів, як, наприклад Георгія Вінса, о. Дмитра Дутка, с. Василя Іванюка і багатьох інших, закриття релігійних домів і церков совєтські автори пояснюють тим, що це, мовляв, загальний спад релігійности в народі, який, нібито є „природним процесом" сучасного життя не тільки в СССР, але також у західніх країнах.

На ділі ж справа виглядає цілком інакше. Дещо світла на ці проблеми кидає таки совєтський атеїстичний журнал „Наука і релігія", надрукувавши в лютневому числі статтю В. Кочерги, в якій автор дає не тільки широкий огляд атеїстичної літератури, виданої совєтськими офіційними видавництвами в роках 1971-1975, але також пов'язує боротьбу з Церквами і релігіями з національним питанням, а священиків з українськими та іншими „буржуазними націоналістами", які, мовляв, спільно „намагаються розгортати акції проти Совєтського Союзу". Останньо совєтські автори силкуються „причепити" до цієї антицерковної і антирелігійної урядової кампанії також „сіоністів", як на це вказує надрукована в багатьох газетах стаття п. з. „Тризуб і „зірка" Давида".

Цю повінь совєтської антирелігійної літератури сьогодні на Заході не тільки читають, але й студіюють та при її допомозі пізнають жорстоку правду про „свободу совісти і релігії" в Совєтському Союзі: не тільки повну відсутність будь - якої свободи совісти й релігії, але й переслідування та драконські кари на тих, які там цього вимагають.

Як відомо, в Конґресі ЗСА є окрема резолюція, внесена старанням президента УККА проф. Л. Добрянського, власне в справі нищення Українських Православної і Католицької Церков в Україні. Два тижні тому закінчено переслухання в цій справі у відповідній комісії і тепер комісія повинна схвалити відповідну рекомендацію.

Наша постійна увага цим справам та відповідна активність допоможуть поширити єдину істину щодо „свободи совісти і релігії" в Україні, де справді „навіть молитись ворог не дасть"!

Іван Кедрин

ПОРА ЗМІНИТИ ЦІЛУ НАСТАНОВУ

(Дискусійне)

Українська маніфестація у Вашінґтоні 26 червня ц.р. коштувала Крайовому Комітетові для відзначення 200-річчя Америки і 100-річчя нашого поселення, касі УККА та місцевим громадам і окремим громадянам грубо понад $100.000. Але грішми не можна зміряти тієї велетенської енергії, тієї велитенської праці, яку вкладено у підготову та переведення тієї маніфестації. Заангажованим був ввесь центральний апарат УККА, Вашінґтонський Комітет, місцеві Управи Відділів УККА, а вся українська преса в ЗСА, із „Свободою" у проводі, переводила насправді таку пропаґандивну кампанію, що кращої і голоснішої годі було мати. Говорилося про те, що Вашінґтон повинен зароїтися українськими людьми, — що повинно з'їхатись туди 100.000 українців, як це було при відкритті пам'ятника Шевченкові, — що ми повинні заманіфестувати і задемонструвати своїм числом та величавим змістом тієї імпрези силу і вартість українського елементу в Америці. „Свобода" подала, як „ліміт", як мінімальну межу для числа українських маніфестантів у Вашінґтоні — 25.000. „Вашінґтон Пост" подав число 4.000, але поліція у Вашінґтоні нараховувала кругло 7.000. Дехто твердить, що тепер і американцям трудно стягнути на якусь маніфестацію багатотисячне число учасників. А втім: чи інвестовані в ту Вашінґтонську українську маніфестацію гроші й праця „виплатилися"? Чи грубо кажучи „виплатилася шкірка за виправку"?!

Нема ні одної маніфестації чи демонстрації у світі, яка була б ціллю сама для себе, — кожна є тільки засобом до якоїсь цілі. Навіть величаве святкування американським урядом і суспільством 200-річчя Незалежности мало на меті поглибити в тому американському суспільстві державницький патріотизм та пригадати світові могутність Америки з її невичерпним економічним потенціялом. Ото ж наша участь в отих загально-американських святкуваннях та окремі наші маніфестації, зокрема і особливо центральна українська маніфестація у Вашінґтоні, мала на меті звернути на нас увагу американських державних і громадських чинників, приспорити нам більше поваги в їхніх очах та зробити їх приступнішими для наших вимог. Різні гарні місцеві маніфестаційні імпрези осягнули свою ціль на місцевому ґрунті, — чи осягнула ту ціль наша маніфестація у Вашінґтоні 26 червня ц.р.?! Може, коли б з'їхалося туди не 7.000 українців, а 70.000 і заколотили собою комунікацію у центрі столиці, то така маса привернула б до себе більше уваги. Але й це річ сумнівна, бо чейже на відкритті пам'ятника Шевченкові було 100.000 наших людей, промовляв Д. Д. Айзенгавер, але непорушним залишився принцип американської закордонної політики, щоб не дразнити Москви будь-якою згадкою про Україну на будь-якому міжнародному форумі.

Політичний реалізм вимагає виводити логічні висновки з успіхів чи невдач. Залишаючи на боці питання, чи маніфестація у Вашінґтоні була успішною чи невдачною, треба погодитись, що вона не осягнула своєї цілі і користі з неї не стояли у пропорції до витрачених грошей, праці й енергії. Тому треба змінити настанову. Треба припинити організування масових маніфестацій, бо наші люди перестали цікавитися такими імпрезами і на вуличні маніфестації не йдуть. Це виявилося було вже в Ню Йорку. Говориться про 100.000 українських людей в метрополітальній окрузі Ню Йорку, а на найбільш розреклямовану маніфестацію із походом по 5-ій евеню не приходить більше 5.000 чоловіків, жінок і дітвори. Припинити витрачування грошей й енергії на маніфестації з її короткотерміновими успіхами — у найкращому випадку, — та переставитись на далекотермінові цілі, що їх можна і треба осягнути іншими засобами — менш гамірливими, але глибшими, тривкішими!

Такими засобами повинно бути: 1) видавання поважної англомовної літератури, при чому також треба пляново організувати появу творів, писаних американськими членами чи політичними діячами, а не українськими, в ім'я доцільности, 2) управильнення врешті справи спростовування фальшів про Україну й українців в американських підручниках, енциклопедіях і довідниках, як теж таких міжнародних виданнях, щоб це не ділялось доривочно і випадково, 3) пляново й організовано повести кампанію проти статистичної політики Вашінґтону, яка реєструє і фаворизує куди менші числом етнічні групи, а українців не бачить, або зараховує їх до москалів, поляків чи мадярів, 4) тісніше співпрацювати з усіма іншими етнічними групами і робити це пляново, з більшою власною ініціятивою. Місцеві громади можуть і повинні використовувати нагоди, щоб давати себе „пізнати", щоб вони маніфестували свою приявність гарними імпрезами. Але слід припинити такі імпрези, як остання з 26 червня у Вашінґтоні, бо за ті великі грошові суми і за ту витрачену енергію можна осягнути щось краще, доцільніше, тривкіше.

12-ий Конгрес українців в Америці — це добра нагода для плянування дії на дальшу мету. Вивчанням дійсности в Україні і тамошніх процесів та виданням тут поважних англомовних творів про Україну, як теж такої української літератури, якої не можна видавати в Україні — збережемо наш духовий зв'язок з Україною. Водночас треба лупати скалу легковажного ставлення до нас американською державною верхівкою — іншими засобами, як маніфестації. Настав інший час, який вимагає інших метод. Не лякаймося перевірити старі методи і не цураймося змінити нашу настанову, ступивши на шлях інших метод, інших тактичних засобів.

Любомир Винар

ЗНАЧЕННЯ ПЕРШОГО ІСТОРИЧНОГО АТЛАСУ УКРАЇНИ

Тому недавно здано до друку перший український історичний атлас. На нашу думку, поява даного видання має переломове значення для української історичної і географічної літератури. Є це фундаментальна праця, яка стане необхідним довідником для усіх, хто цікавиться історичним розвитком України, а зокрема для українських педагогів і учнів українознавчих шкіл. Атлас появляється під фірмою Українського Історичного Товариства. Ініціяторами і авторами даної праці є д-р Іван Тесля (географ і історик) і п. Евген Тютько (картограф). Як редактор даного видання бажаю поділитися із читачами деякими думками про вагу і зміст даного Атласу, який в короткому часі вийде з друку.

Треба пригадати, що, починаючи із 1965 року, на сторінках київського „Українського історичного журналу" появився цілий ряд статтей на тему потреби опрацювання історичного атласу України. У популяризації цієї важливої справи значну ролю відіграв наш видатний історик Іван Крип'якевич, який у 1965 році передав віцепрезидентові Академії Наук УССР І. К. Білодідові відповідну записку про потребу даного видання. У зв'язку з цим В. К. Яцунський помістив на сторінках УІЖ (ч. 7 1965 р.) статтю „Про створення Історичного атласа України", а вслід за ним інші історики, географи, мовознавці, археологи й інші вчені взяли участь у дискусії над тематичним профілем атласу. Від того часу вже проминуло багато років і до сьогодні запланований атлас совєтських учених не побачив денного світла. Отже ж ще один незреалізований проєкт Академії Наук у Києві.

Натомість українські вчені без зайвої самореклями і розголосу працювали над опрацюванням Атласу поза межами України, часто серед надзвичайних важких життєвих обставин, без належної матеріяльної бази. Ініціяторам і авторам даного видання належиться велике признання від українського громадянства за їхню наполегливу працю. Завданням редактора атласу було остаточне оформлення його змісту при допомозі вибраних консультантів і рецензентів окремих історичних карт і супровідних текстів. На цьому місці, в поазбучному порядку, подаємо їхні прізвища: д-р Марко Антонович (середньовіччя і XIX ст.), проф. Кордиш-Головко (археологія), д-р Олександер Домбровський (старинна історія), проф. Михайло Ждан (княжа доба і Литовсько-Руська Держава), проф. д-р Олександер Оглобин (козацька доба), проф. Лев Шанковський (Україна в XX столітті). Мовними редакторами були д-р Марко Антонович і мґр Юлія Войчишин. Завдяки гармонійній співпраці авторів, консультантів і редактора нам вдалося цю фундаментальну працю успішно закінчити. Майбутній дослідник, який перегляне редакційну переписку в справі атласу, об'єктивно зможе написати про наполегливу працю і ентузіязм авторів і по можливості якнайшвидше це видання завершити. Праця над атласом провадилася довгі роки.

Який зміст того фундаментального видання? Зміст Атласу складається із 44 кольорових карт і супровідних текстів, відповідних впроваджень та передмов і обширного індексу. Карти виготовлені в чотирьох кольорах. Тематично атлас охоплює усі періоди української історії, починаючи від пам'яток кам'яної, бронзової і початків залізної доби аж до стану українських земель після Другої світової війни. Також окремі мапи присвячені розселенню українців в Азії, Канаді, ЗСА й інших країнах. Супровідні тексти не лише пояснюють тематику кожної мапи, але також подають в енциклопедичній формі найважливіші дані з політичної, культурної, економічної і релігійної історії українського народу, які відносяться до даного історичного періоду.

Для прикладу згадаємо старинну і середньовічну історію України. Ці періоди в Атласі охоплюють слідуючі карти і тексти; Скитська держава; Українські землі до II стол. по Христі; Українські землі в часі мандрівки народів; Українські землі й Европа в III до У стол.; Українські землі в УІІ-УІІІ стол.; Держава Хозарів; Розміщення слов'янських племен в IX стол.; Київська держава за князя Олега; Київська держава за князів Ігоря, Ольги і Святослава; Київська держава за князів Володимира Великого і Ярослава Мудрого; Околиці Києва в XI-XIII стол.; Київська держава за князів Всеволода і Володимира Мономаха; Русь-Україна в другій половині XII стол.; Галицько-Волинська Держава в пол. XIII стол., Русь-Україна в часі нападу татар; Українські землі на переломі XIII і XIУ стол.; Українські землі і Східня Европа в другій половині XIУ і першій пол. XУ стол.

Перед усіма співробітниками Атласу стояло багато засадничих питань, пов'язаних з історичною термінологією, історичними границями України, історичною географією, демографією та іншими дисциплінами. При опрацюванні Атласу використано біля 250 монографічних праць і біля 20 атласів виданих в Европі і Америці, — отже джерельна база була доволі широка. В основі Атласу прийнято історичну схему української історії Михайла Грушевського, яку доведено до XX століття включно. Звичайно ми не можемо забувати, що це перший історичний атлас України, це піонерська праця, і тому знайдуться в тому виданні деякі дрібні недотягнення. Проте початок зроблено й уважаємо, що цей Атлас буде зокрема служити студентам і учням українознавчих шкіл. Кожний державний народ має свій історичний атлас, який віддзеркалює історичний розвиток українського народу. Під тим оглядом 1976 рік є переломовим — українці дочекалися свого першого Історичного Атласу України.

Іванна Савицька

ЧОРНІ РОЖІ

Вони не росли, не пишалися перед вікнами буйним, запашним кущем, не хилили у вазі обважнілі голівки, як буває на мистецьких картинах.

Чорні рожі, напоєні наболілістю серця, материною ласкою, нещасливим коханням і тугою, розквітали орнаментом на рукавах сірих сорочок.

Це про село Корчин, Сокальського повіту.

Вийдеш бувало на вигін, що тягнеться зараз за школою, а там дівчатко років вісім і більше, пасе - доглядає гусей і в нього сорочинка не проста, не біла, а в чорні, дрібнесенькі рожі.

А в неділю, як Параня збиралася до церкви, як чесала раненько чорне, довге волосся, обов'язково із проділом над обгорілим чолом, як заплітала волосся в тугі коси, та ще й підмащувала його, щоб гарненько блистіло, тоді у світлицю вступало потайки щось святе, недоторкане, щось величне, вступала безшелесними кроками мамина спадщина.

Параня з набожністю відкривала „бамбетель", скрині в сироти не було. Він дихав млісною стариною, запахом зілля і рум'янку, ховаючи сирітське придане: коралі, спідниці, сорочки з чорними рожами. Це все по мамі, по бабуні.

Одної неділі сорочка до церкви льняна, тонка, аж прозора від старости, другої — сіра, важка, щойно вишита рожами, на вечірню ота з виноградом та ще й з вусиками, теж чорними.

Безрукавних камізельок „сачків" у Парані чотири, або й більше. Їх припасовувала до дівочого стану корчинська швалля, що знала кравецькі діло. Іноді до Паранинних „сачків" добавляла про свято краєчок чорного оксамиту і безліч дрібоньких ґудзичків - горошинок, що блистіли - світилися, мов ті діяманти...

Чорно вишиті корчинські сорочки мали свою історію, що береглася між людьми зворушливим, може й правдивим переказом.

— Давним - давно пропав на війні хлопець. Засмучена дівчина, що була його нареченою, носила по ньому жалобу, сіру льняну сорочку без барвистого вишиття.

За рік, чи два вишила ота дівчина вставки з чорними рожами, а далі, розкинула рожі уздовж цілих рукавів.

Чорне вишиття сподобалося дівчатам і воно лишилося в Корчині традиційним сільським звичаєм.

Повернулося, закрутилося Паранине життя, мов ті жорна, що мололи колись в Корчині добірне сокальське жито.

Чорне лискуче волосся побіліло ,посивіло, остався проріджений вузлик. Поблідли волошкові очі, що колись чарували гарних корчинських хлопців. Поморщилось гладеньке лице, прийшла старість.

Там, в далекому Корчині і сліду по школі не зостало. Немає Паранинного „бамбетля", що в ньому ховалися старі скарби. Нема вже сачків, нема хвартушків, старанно зложених в гармонійку, нема бабуниних коралів...

Все пропало, все у війну погоріло.

Та тут, у Новому Світі дивним - дивом збереглася Паранина сорочка, та, по мамі, із рожами на білому павутинному полотні. А що хрестик, то мамина пісня, то смуток і сльоза і туск за бабою і за татом, що пішов і пропав колись, мов камінь у сокальському Бузі.

Сорочка із чорними рожами, то історія життя. Що ж з нею буде, як Парані не стане? Хто пошанує скарби, що їм ніякої ціни, коли мова про паперові доляри?

Параня виймає сорочку із шухляди, виймає її мов ту святість, це ж бо єдина пам'ятка по мамі.

Невже пропасти безслідно чорним рожам, що в них змережана мамина невесела молодість?

Розглядаючи осінню в Музеї СУА в Ню Йорку даровані для збірки експонати, не минайте ґабльотки зі сорочкою з чорними корчинськими рожами.

У тій сорочці не тільки домашнє полотно, чорна нитка і чисте вишиття, без одної помилки.

У чорних рожах, як і у кожній вишивці, що сягає давніх часів, зберігається чиясь душа і серце, чиясь пісня, молитва, чиясь доля щаслива і гірке, сирітське безталання.

ПРЕМ'ЄРА ПРО „БУРЖУЇНИ" ДЛЯ ДІТЕЙ ЛЬВОВА

Львів. — У Львівському державному театрі ляльок відбулася нещодавно прем'єра нової вистави „Сміливa казка" — інсценізації однойменного твору Аркадія Гайдара з музикою Є. Гершбурга, — повідомляє Львівський журнал „Жовтень" ч. 5. Це цікавий, емоційно насичений спектакль, — на думку „Жовтня", — на якому з великою майстерністю показані неґативні „буржіїни і слуги Поганиша, генерала і попа".

Володимира Ценко

„ФРАНЦІСКУ, ВІДБУДУЙ МОЮ ЦЕРКВУ..."

(Напередодні 41 Евхаристійного Конґресу у Філядельфії)

IV

Саме Папа Іван XXIII 4-го жовтня 1962 року відбув прощу до гробу св. Франціска, якого попередній Папа св. о. Пій XII у 1939 році проголосив патроном Італії. Тоді св. о. Іван XXIII такими словами схарактеризував Ассізі:

„О, святе місто Ассізі, твоє ім'я відоме цілому світові завдяки тому, що тут народився „Малий Бідний" — ваш Святий, наділений серафимською любов'ю. Чи розумієте ви цей привілей? Тому нехай ваше прив'язання до Христової віри буде вашою гордістю. Тут, разом із св. Франціском, ми дійсно стали перед брамою раю. Ми запитуємо себе: чому Господь дав Ассізі таке чудове положення, звідкіля ця авреоля святости, що прямо звисає із повітря, яку напевно всі прочани відчувають. Відповідь проста: на те, щоб людина змогла пізнати Творця, та рівнож пізнати себе взаємно, як братів у спільній молитві".

До Ассізі ми їхали спеціяльними автобусами під проводом наших студентів теолоґії Андрія Онуферка та Михайла Петровича, — обидва вони із Філядельфії, — які доклали всіх зусиль, щоб ми могли в одному дні якнайбільше побачити і довідатись. Напевно до півночі студіювали вони різні підручники, щоб могти нам все пояснити. А побачити є що, так, що прямо неможливо все сприйняти і запам'ятати.

Саме стародавнє місто притулилось, неначе вросло в скелясту гору „Мовнт Себастіо", на вершку якої величаво стоїть великий укріплений замок „Рокка Маджіоре" на висоті 505 метрів понад рівнем моря. Цей замок чи не найкраще задержана середньовічна структура, початок якої сягає 1174 року. Його збудував Фрідріх Барбаросса. Я бачила багато старовинних замків у південній Андалюзії, проте вигляд їх білих кістяків на порожніх високих скелях навіває на вас радше смуток. Ассізі натомість рясніє кольорами білого і рожевого мармуру та червоної дахівки, купається в морі соковитої зелені та прегарних квітів, — все це осяяне горючим сонцем на тлі голубого-голубого без одної хмаринки умбрійського неба: в долині синіють виноградники, покриті узбіччям гір. В Ассізі та найближчій околиці є три величаві базиліки із прецінними мальовилами та фресками, обрамованими геометричними узорами у веселих блакитних, жовтих та багряних кольорах, що нагадують рідну українську вишивку. Не знати котра із базилік найкраща, але найстарша — це базиліка св. Франціска у формі подвійного візантійського хреста, яка є неначе продовженням гранітної скелі. Її будову почали в 1128 році, а вже 1230 закінчено спорудження нижньої церкви, куди перенесено тлінні останки св. Франціска. Верхня церква здвигається могутнім монолітом із романською вежею та прегарною фасадою у стилі ранньої готики. У більшості автором фресків, які у деталях зображають життя св. Франціска, був великий майстер Джіотто та Симон Мартіні. У мене незабутнє враження викликав образ (фреска) Пречистої Діви Марії, яка носить назву Мадонни Заходу Сонця, бо, дійсно, сонячні проміння, діставшись через вузькі щілини масивних мурів, осяюють авреолею постать Пречистої з Дитятком Ісусом в оточенні Євангелиста Івана та св. Франціска. Цей образ, як також відтворення зняття Христового Тіла роботи Петра Льоренценті, відзначається глибиною виразу.

У підземеллях базиліки у спеціяльній гроті міститься саркофаг із гробом св. Франціска і ще 4-ох монахів. 16-го липня 1228 року (два роки після смерти) Папа Григорій IX особисто прибув до Ассізі і урочисто вписав св. Франціска у календар святих Христової Церкви.

Саме життя св. Франціска, починаючи від народження в стаєнці — до символічного розп'яття на горі Верна, — це неначе повторення і наслідування життя Ісуса Христа. Відвідуємо маленьку капличку св. Франціска-дитятка, де по латині відчитуємо напис: „Ця капличка була стаєнкою вола і ослика, і тут народився Франціско — дзеркало життя".

Згідно із переказом, Мадонну Піку, матір св. Франціска, під час великих породільних болів за порадою незнаного старця перенесено із палати до стаєнки, де в 1182 році народився хлопчик, якого мати назвала Іваном, а батько, вшановуючи французьке походження своєї дружини та провансальської провінції, що принесла йому велике багатство, назвав Франціском. Життя св. Франціска було переповнене любов'ю, — навіть тварини і птахи відчували це, — а гаслом його життя було „мир і любов". Та не щадив йому Господь Бог терпінь: з хвилиною, як він вирікся світського життя, він із любов'ю приймав всі фізичні й духові терпіння, а єдиною розрадою його життя було Христове Розп'яття. Найбільшої прикрости завдавали йому найближчі співробітники, які використали неприсутність його під час місійної подорожі до св. Землі і Єгипту, — де він зустрівся із жахливими наслідками хрестоносних походів, — переробили первісний устав уложених ним правил, відкидаючи принцип абсолютної убогости. Св. Франціско майже осліп із безмежного горя і плачу, тільки єдина св. Кляра із монахинями заопікувалась ним, здобувши біля церкви св. Дам'яна листяний курінь, що захороняв від сонця його хворі очі. Тут він скомпонував кантату до „Брата сонця", яка опісля, — кажуть і вірять, — мала чудотворну силу, а її співання відвертало пошесті, що навідували міста середньовічної Европи.

„Св. Франціско був благородним Божим лицарем,
Мечем його була любов, любов тільки.
Цілий край почув його надхненні слова,
Він зворушив закостенілі серця
Та запалив їх вогнем Христової любови".

(Пісня про св. Франціска)

Св. Франціско своїм життям переів внутрішню реформу Христової Церкви. Він бачив несправедливі соціяльні відносини, аморальність, ворожнечу, захланність, взаємну ненависть, що була запереченням Христової віри. Своїми надхненними проповідями, як також прикладом свого життя, повного посвяти й ідеалізму, він запалив вогнем любови багатьох послідовників серед різних народів. — Це власне ця символічна відбудова Христової Церкви, за яку при кінці життя його нагородив Господь Бог особливим відзначенням: на горі Верна він одержав Христові рани — стигми, а св. Церква признає його найбільшим стигматиком.

Друга базиліка в самому місті Ассізі — це церква св. Кляри, побудована в формі однораменного латинського хреста із рожевого і білого мармуру в роках 1255-1265 у готичному стилі. Усі її коштовні мальовила і фрески, що відзначаються великою барвистістю, в більшості виконані у стилі умбрійсько-сієнської школи, і вони напрочуд гарно збереглися. Величаве враження робить дерев'яний візантійський хрест, що вперше заговорив до св. Франціска, що не зрозумів символіки наказу: „Відбудуй мою церкву, що лежить у руїні", — та взяв цей наказ дослівно. Він продав дорогоцінні звої шовку із батьківської крамниці, свого коня, стараючись відбудувати стародавню церковцю св. Дам'яна. Але старенький священик не прийняв грошей. Тоді св. Франціск сам почав двигати каміння, і до сьогодні є там сліди його мулярської праці. Гроші і свій дорогоцінний одяг він віддав своєму батькові, який вирікся його як сина. Св. Франціск убрав на себе найбільш убоге одіння умбрійського селянина, та від того дня визнавав тільки одного Отця, що на небі. При вході до цієї базиліки у замкненій наві, забезпеченій грубим склом та подвійною сталевою решіткою, містяться реліквії св. Франціска та св. Кляри: вовняний, неначе павутиння одяг, дерев'яні верянці; а молода монахиня із закритим чорним серпанком обличчям дає пояснення. Мимоволі утверджуєтесь в автентичності цих реліквій, бо так старанно хоронять їх не від грабіжників, а напевно від побожних прочан, які раді хоч ниточку б дістати із цього одягу.

Найімпозантніша своїм розміром є базиліка св. Марії Ангелів, що міститься на просторій рівнині у підніжжя і міста Ассізі. Перед входом тут стоїть елегантно у гранатовий одяг одягнена сторожа, що подібно, як в базиліці св. Петра, контролює пристойність одягу відвідувачів. Ця базиліка має довжину 150-ти метрів, а ширину 64 метри. На високому верху фронтової фасади стоїть велична статуя Пречистої Діви Марії із позолоченої бронзи, — скульптура Голосанті, — що дослівно сіяє в сонячнім блиску. Початки цієї базиліки сягають перших років 16-го століття, а теперішня нова фасада в ренесансовому стилі додана в 1927 році. Перед базилікою простора, виложена мармуром площа із водограями, що уфундовані родиною Медічі в 1610 році. Та найбільшою цінністю базиліки є мініятюрна капличка „Капелла Делла Порціюнкола", приміщена безпосередньо під головною величавою копулою базиліки.

(Продовження буде)

Загальні Збори Академічного Об'єднання Українок

Минулого місяця відбулися треті Загальні Збори АОУ в домівці інженерів у Філядельфії, на яких обрано головну управу у такому складі: голова — Марта Кохановська, її заступниця — Люба Онуферко, секретар — Рожа Шуль, касир — Ірина Гасюк та три вільні члени: Марта Шиприкевич, Віра Андрейчик і Тетяна Данилів. АОУ видає також квартально бюлетень „Вісті і погляди", редаговані Любою Онуферко і Рожею Шуль.

У 1972 р. на основі статистики, СФУЖО помітила, що велике число українок з вищою освітою не включаться в існуючі жіночі організації і тому створено цю нову з власним характером та відповідною програмою, яка зацікавила б тих, що залишились поза рамками українського організованого жіноцтва. Так як тепер справа представляється, то 50 відсотків членів належить до інших товариств чи організацій, а друга половина не належала до жадних, і ті які були активними в інших — надалі такими залишились, натомість ті, які нікуди не належали — знайшли собі місце в громаді.

Діяльність Академічного Об'єднання Українок не протиставиться іншим уже існуючим організаціям, а навпаки, старається співпрацювати з ними, керуючись категоріями загально національними, а не вузькоорганізаційними. Одна з важливих цілей тієї організації це — згуртування молодих жінок із закінченою академічною освітою, які ще затримали українську ідентичність, а зорема — це намагання приєднати зовсім молодих професіаналісток. Вони часто по закінченні студій з ентузіязмом поринають у свою професійну працю, не завжди горнуться до організованого життя української громади й тоді вони легко можуть відійти від української групи. АОУ старається також дбати про рівнорядні права для освічених жінок та допомагати вирощувати їхні нові кадри — уфундуванням університетських стипендій. Присвячується рівнож велику увагу поглиблюванням серед членів знання та зацікавлення українською науковою проблематикою.

Не лише Філядельфія доцінює цього роду діяльність, але в Торонті, в грудні 1974 р. створено Організацію Канадських Професіналісток, а згодом і в Детройті.

Рожа Шуль

ЗАЯВА МАТЕРІ О. СЕРГІЄНКА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

чи русифікація?", не така велика. Чи справедливий тоді максимальний строк кари, що визначений йому судовою колегією?

2. Все моє єство не може примиритися з другим пунктом вироку. Він зформульований так: „У вересні 1968 року, у зв'язку з контрреволюційними подіями в ЧССР у присутності студентів Сребного, Вергатого та інших Сергієнко зводив наклеп на радянську дійсність та демократію в СРСР". А у висновках говориться: „Та обставина, що свідки не можуть назвати точної дати цих розмов, само по собі не може свідчити про недостовірність іх показань".

Але ж ця деталь надзвичайно суттєва! Свідки Сребний і Вергатий на судовому засіданні показали, що розмова про Чехо-Словаччину відбулася на початку учбового року 1967, тобто, восени рік до чеських подій; син мій тоді вчився на третьому курсі медінституту, а вони на четвертому.

У 1968 році ця розмова між ними не могла відбутися, тому, що у вересні 1968 року Сребний та інші студенти знаходилися на цілині, а мій син, виключений з інституту в кінці 1967, перебував у Києві.

Погодіться самі, що таке свавільне перенесення розмови про Чехо-Словаччину з 1967 року на серпень 1968 року ґрунтовно міняє справу. Якщо така розмова й відбулася, то характер її був дещо інакший, не такий, як намагалося довести звинувачення.

3. Одним із звинувачень став виступ мого сина на могилі художниці А. А. Горської (Київ, 1971, точної дати її загибелі я не пам'ятаю). Виступ мого сина був кваліфікований як антирадянський, наклепницький і т. д. Текст некрологу у справі є, у його змісті нема навіть елементів політики, не кажучи вже про „антирадянщину". Інша справа емоційне забарвлення виступу; вбивство Алли Горської приголомшило багатьох.

Згодом, цей некролог, зачитаний мої сином на кладовищі під час похорону А. Горської, попав у чиїсь недобросовісні руки і був опублікований у якомусь нелеґальному українському журналі-збірнику. На цій підставі робиться висновок про те, що мій син був кореспондентом цього журналу.

Участь мого сина у виданні цього збірника не доведена, а публікація тексту некрологу не дає підстави вважати, що мій син повинен нести відповідальність за всі матеріяли збірника, за його спрямованість.

4. Сергієнкові приписували ще висловлювання, що їх свідки оцінювали як „націоналістичні". На прохання адвоката розшифрувати, чому вони, студенти, присвоїли Сергієнку ярлик „націоналіста", свідки пояснили на судовому засіданні: „Сергієнко завжди вперто розмовляв українською мовою. Він навіть конспекти писав по українськи! І екзамени, і заліки – все складав українською мовою!"

Такого роду звинувачення, я думаю, не були прийняті судом до уваги, одначе емоційне забарвлення вплинуло на загальну атмосферу процесу — у цьому я не сумніваюся.

Назначений комісією адвокатів оборонець С.М. Мартиш, не знайшовши юридичних підстав для звинувачення свого підзахисного у аґітації та пропаґанді з метою підриву радянської влади, вимагав виправдання підсудного. А після того, як суд виніс максимально суворий вирок (доречі, прокурор вимагав тільки 7 років таборів, а суд додав ще 3 роки заслання до прокурорської вимоги!) за ст. 62 КК УРСР у своїй касаційній скарзі адвокат С. М. Мартиш писав: Якщо виходити з того, що вина Сергієнка О. Ф. у заподіяному злочині доведена, то суб'єктивний бік цього злочину вимагає перекваліфікації за ст. 187, ч. І КК УРСР, під всі ознаки якої він підходить, оскільки у діях засудженого нема мети підриву чи послаблення радянської влади".

5 вересня 1972 року Верховний Суд УРСР затвердив вирок. Така сувора міра покарання позначилася на ньому дуже негативно. Він постійно хворий, гарячкує, нерви подалися. Його здоров'я різко погіршилося у зв'язку з накладенням на нього таборових дисциплінарних стягнень. Від 28 грудня 1973 року Сергієнко переведений на тюремний режим строком на 3 роки.

Начальник табору роз'яснює (лист від 11.03.74 року № 44/7 М 12 УСТ БС-389): „...переведення до в'язниці являється дисциплінарним засобом, а не кримінальною карою за здійснені злочини". Нема і тут злочину.

З великого арсеналу засобів виховання адміністрація табору вжила до сина найсуворіші. У таборі він пробув від грудня 1972 року, трохи більше року. Від 15. 03. 73 він був ув'язнений у приміщенні карного типу на шістьмісячний строк — зразу максимум і без попередження". До табору мій син прибув з слідчої в'язниці, де він просидів около 11 місяців, після пів року у таборовій в'язниці, а 28 грудня етапований до Владімірської тюрми на три роки — загальний строок тюремного ув'язнення 4 роки і 5 місяців.

Тяжка кара, якою є тюремне ув'язнення для мого сина хворого з 1951 року на невиліковну форму туберкульози (у нього критичний гематогенно - дисомініпрований туберкульоз легень), являється не виховним засобом, а по суті знищуючим, результат чого може бути тільки один — фізичне згасання людини, засудженої першою судовою інстанцією надто жорстоко і неспівмірно з заподіяним.

У зв'язку з усім з'ясованим, я прошу Вас сприяти переглядові справи О. Ф. Сергієнка та перекваліфікації його злочину за ст. 187, ч. І КК УРСР, як це було умотивовано юридичним захистом. Одночасно з цим прошу зняти з нього трьохмісячний тюремний режим, призначений дисциплінарним порядком у таборі 389-38 Пермської области за порушення режиму, а не за таборовий злочин.

16 квітня, 1974

(Мешко, О. Я.)

Українські павільйони в Торонті

Відвідуючи імпрези „Караван 1976" в Торонті, при тій нагоді відвідав теж всі „Українські Павільйони" і хочу поділитися своїми враженнями про всі виставки та експонати, що були виставлені. При тім, в тій же мірі, хочу зупинитися над викснуванням музичних програм у кожному павільйоні, зокрема над виконуванням українського танцю і музичного супроводу до нього.

Усі танцювальні ансамблі представили себе в гарних українських строях, у виконанні між танцями немає багато різниці, бо в кожнім народнім танку майже скрізь уживається подібних кроків. Багато залежить від самих молодих танцюристів, які звичайно стараються показати себе краще і дати щось нового. Це вже така неписана привичка, мов закон. У даному випадку, на жаль, не можна було побачити щось новішого, що можна б зокрема видвигнути, особливо в дівочих танцях. У вільному темпі між поодинокими танцями немає різниці, в кожнім танцю бо повторюються ті самі кроки, а зміняються тільки строї, а мелодії залишаються в тім самім темпі.

У всіх танцювальних групах є талановиті виконавці, і якщо б підобрати найбільше спосібних, попрацювати з ними фахово, то можна б створити першоклясний танцювальний ансамбль, який міг би знаменито зарепрезентувати в цілому світі чудове мистецтво українського танку.

Слід звернути увагу на невідповідне явище, яке полягає в тому, що майже всі танцювальні групи захоплюються ефектами водевільних сцен та копіюють одні від одних циркову акробатику. В наслідок того є небезпека, що народний танець затратить свою красу та свій народний характер. А це все тому, що акробатичні причіпки не повинні мати місця у наших народних танцях, бо добре виконані українські народні танці мають свій чар і красу, виявляють чудову романтику, ніжність і жарт.

Щодо музичного супроводу, то якось завелося так, що майже всі танцювальні ансамблі підбирають примітивну музику, яка не відповідає та взагалі не підходить до українських хореографічних танців. Коли я почув страшні громи барабанів, акордеонів та трубоnюльок (саксофонів), то видавалось мені, що музиканти приїхали з Африки та грають до українських танців, забуваючи про те, що затрачується характер і танку і музики. Чому, спитаєте? Проста відповідь: наша українська музика мелодійна, ліричнa, ніжна, або ще краще сказано — граціозна. Її потрібно виконувати в належному складі інструментації, щоб танцюристи могли танцювати під музичну фразу. Деяка мелодія має дванадцять тактів, а з четвертого такту повторяється і дістається музикальна фраза. Це значить, якщо танець не поставлено під музикальну фразу, він під музикальну фраз, він не може мати ефекту. На це повинні звернути пильну увагу хореографи чи керівники танцювальних ансамблів, щоб не допустити до прикрих помилок.

Треба пригадати, що майбутність наших танцювальних осередків залежить від добрих, професійних хореографів, які можуть творити нові танці! Якщо зможемо цього сподіватися, то дальшим і найважливішим рішенням буде: зорганізувати в Північній Америці один репрезентативний Балетний і Танцювальний Ансамбль з найкращих виконавців. Підобрати або створити новий репертуар і після належного вишколу об'їхати всі більші осередки українського поселення Канади й Америки. В такий спосіб місцеві танцювальні осередки матимуть можливість перебрати нову програму та підготовити нові танці для презентації зацікавленим глядачам.

Автор цих рядків все своє життя працював, як балетмайстер і хореограф, а як такий, створив багато балетів. Зрозуміло, що моїм великим бажанням є, щоб плоди моєї праці передати репрезентантам молодого покоління, що любить цю професію і має намір працювати на полі мистецтва танцю. З тим тісно пов'язане мистецтво хореографії. Якщо керівники поодиноких танцювальних груп, хореографи, як теж і танцюристи готові об'єднатися для такої мети, то не тільки українська широка громада, але теж і прихильники українського танку стануть готові подати не тільки моральну, але й матеріяльну підтримку. І тоді настане нова могутня пора для дальшого розвитку українського танку.

Дмитро Чутро

Юрій Степаненко – доктор прав

Юрій Степаненко — син проф. д-ра Миколи і працівниці Бібліотеки Конгресу Галини Степаненко, успішно закінчив правничі студії в Дюк університеті в Норт Каролайна, що вважається Принстоном Півдня, й під час урочистої церемонії 9-го травня ц. р. одержав звання доктора прав. Юрій Степаненко одружений з Марічкою Криворук — доньою Надії і Миколи Криворук, відомих своєю активною діяльністю на суспільній і церковній нивах і щедрою жертвенністю на національні цілі. Всі три родини є членами 25-го Відділу УНСоюзу. Українська громада великого Вашінгтону збагатиться ще однією молодою родиною, бо від жовтня ц. р. Юрій працюватиме в одній із державних установ столиці.

Юрій Степаненко народився у 1946 р. в Ульмі над Дунаєм, Німеччина. Трьохлітнім він приїхав разом з батьками до ЗСА. В 1961 р. закінчив середню школу в Сомерсет, Н. Дж., з почесним відзначенням. Потім навчався в Чікаґському університеті. Від вересня 1966 до 1969 р. перебував на військовій службі в Американській Армії. Закінчив школу військової адміністрації, працював секретарем і адміністраційним помічником заступника командира корпусу у В'єтнамі. За зразкову службу його нагороджено „Бронзовою Зіркою", а також медалями подяки, доброї поведінки й бойової служби та Медалею Національної Оборони.

Від вересня 1969 р. до трався 1973 р. Юрій навтравня 1973-го р. Юрій навніверситеті, який закінчив із почесними відзначеннями. В роки свого дитинства й юнацтва був активним у дитячих і молодечих організаціях. Відбував таборування на „Союзівці", на „Верховині" і в таборах ОДУМ-у. В 1963 році був головою Філії ОДУМ-у в Ню Бронсвіку, Сомерсет і був членом Управи Організації Молоді УРСоюзу та членом студентської громади Вашінгтону. Закінчив Школу Українознавства при Осередку української православної церкви в Савт Бавнд Бруці, Н. Дж.

Член - основоположник Братства Спадкоємців „Воєнного Хреста". Дідусь Юрія — сл. п. сотник Армії УНР Теодор Маль - Малюта й батько Микола Степаненко нагороджені „Воєнними Хрестами" за участь у визвольній боротьбі.

ПОДЯКА

Родина Покійного

о. ЙОСИФА СКУЛЬСЬКОГО

дякує Його Ексцеленції Єпископові Йосифові Шмондюкові, як також присутнім отцям: Петрові Скриньковському, монсеньйорові Стефанові Хрепті, Йосифові Приймі, Емелянові Монастирському, канонікові Любомирові Мудрому, Леонові Моско, Омелянові Шараневичеві, Ярославові Шустові, Романові Білецькому, Юрієві Вількоскому, Стефанові Пінчакові та Петрові Чавсові за спів-відправлення Парастасу, Панахиди і за участь в похороні Небіжчика о. Скульського.

Рівнож Родина дякує усім Приятелям і Знайомим за присутність на Панахиді в катедрі св. Володимира в Стемфорді і за участь в похороні, який відбувся 28-го червня 1976 року.

Хай Бог винагородить Усіх за труд і співчутливі слова.

АНДРОНІК і ОКСАНА СКУЛЬСЬКІ з РІДНЕЮ

В сумну двадцяту річницю смерти, яка припадає 21-го липня 1976 р.
Найдорожчого, Незабутнього

ЧОЛОВІКА і ТАТА

ГРИГОРІЯ ІВАНЕНКА

Хай дух Його лине в Україну, а земля Вашінґтона буде Йому легкою.

ДРУЖИНА з ДІТЬМИ

Замість квітів на могилу нашого Доброго Товариша Праці

бл. п. Петра Коріновського

пересилаємо 20.00 долярів на церкву св. Юра в Ню Йорку.

С. ТИМЦЮРАК
і Г. ЛУКАШЕВСЬКА

Ділимося сумною вісткою з Рідною, Приятелями і Знайомими, що 16-го липня 1976 р. відійшов ненадійно у Вічність на 72-му році життя

бл. п.

МИХАЙЛО ЛЕВИЦЬКИЙ

абсольвент української гімназії у Станиславові, колишній студент права на львівському університеті, член ОУН, активний діяч у громадському, кооперативному та просвітянському житті і вояк Першої Дивізії УНА.

ПАНАХИДА буде відправлена у вівторок, 20-го липня 1976 р., о годині 8-ій веч. у похоронному заведенні Литвина і Литвина при Спрінґфілд евеню в Нюарку, Н. Дж.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 21-го липня 1976 р. о год. 9-ій ранком з цього ж похоронного заведення до церкви св. Івана Хрестителя і на цвинтар Святого Хреста в Норт Арлінґтон, Н. Дж.

Горем прибита РОДИНА

У ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Невіджалуваного і Незабутнього

МУЖА, БРАТА, ШВАҐРА і ВУЙКА

бл. п.

Д-РА МИХАЙЛА СОСНОВСЬКОГО

відправляться за спокій Його душі

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

В неділю, 25-го липня 1976 р.
в НЮ ЙОРКУ, в церкві СВ. ЮРА, о год. 12-ій полудня;
в ТОРОНТІ, в церкві СВ. МИКОЛАЯ, о год. 8-ій ранку;
в РИМІ, в ОБИТЕЛІ ОТЦІВ СТУДИТІВ;

В суботу, 24-го липня 1976 р.
в БАВНД БРУКУ, в ЦЕРКВІ-ПАМ'ЯТНИКУ, о год. 9-ій ранку;

В понеділок, 26-го липня 1976 р.
в НЮАРКУ, в церкві СВ. ІВ. ХРЕСТИТЕЛЯ, о год. 8:30 ранку.

Просимо згадати Покійного у своїх молитвах.

У глибокому смутку —
дружина ОКСАНА і РОДИНА

Малярська виставка Зіновія Онишкевича в Детройті

Повертаючись із своєї вдалої виставки в Торонті, яку в Канадсько-Українській галерії відкрив сенатор П. Юзик, Зіновій Онишкевич, в днях 20, 21 і 22-го червня загостив, на радість детройтської громади з своїми картинами до галерії ЕКО, даючи змогу ентузіястам його творчости оглянути частину його нових праць.

Тематична різнородність його картин, оперування олією, акварелею і чорнилом свідчать про його всестороннє обізнання техніки виконання. Рівночасно вміння витиснути на кожному сюжеті печать своєї візії, дозволяє оцінити його як мистця із скристалізованим обличчям.

Цим разом велику частину виставки становили краєвиди. Він маляр природи в усіх її видах і проявах, в усіх порах року, дня і в різних її настроях. Маляр широких просторів, не раз ясних, чистих і запрошуючих, не раз окутаних легкою імлою, якби таємничих, непроникливих. Імла ця інакша як у французьких імпресіоністів, вона спокійна, одностайна і віддана з такою ніжністю, що небо на його краєвидах виглядає, якби виконане монохроматичною схемою. Не забуваючи, що добрий краєвид мусить мати певний сентимент, він насичує їх почуттям спокою і гармонії і глядач утомлений рухом і шумом великого міста знаходить в його картинах відпочинок і відпруження, де панує лад і рівновага. Жаден з елементів його малярства не домінує над іншими. Темі, композиції і кольорам свідомо приділено рівнорядну позицію і ця гармонія викликає у глядача враження повноти і завершеного задуму. Його мазки спокійні, тяглі, непомітно проходять одні в ші. Лише при малюванні неспокійної води і морського прибережжя він накриває основну барву іншою короткими рисками, викликуючи враження мерехтливости. Його зіставлення барв надзвичайно гармонійне, в нього нема бурхливих контрастів ані гострих переходів між світлом і тінею. Крещендо його красок ледве чутне, ледве помітне. Його постава до природи повна пошани і він її безпристрасно віддає.

Маляр у дуже цікавий спосіб відтворює квіти. В цьому сюжеті можна розрізнити два підходи. Один до живих квітів, другий до стятих. Живі квіти окутані завжди легко непрозорим серпанком — тим засобом мистець наголошує містерію життя. Стяті квіти — виразні, ясні з ними вже нічого не дістся — містерії немає.

Із виставлених портретів найбільшу увагу притягав портрет вагітної жінки. Це єдина картина, де світло виразно наголошено і огортаючи ним природно здеформовану постать, мистець символічно поєднав джерело всього життя, з життям ще ненародженим. Лице жінки частинно звернене до глядача виявляє повагу і гордість зі свого стану.

Портрет — це улюблений жанр мистця. Нам усім відомий портрет нашого Патріярха, Кардинала Иосифа напевно ввійде до історії українського малярства, як зразок монументального портрету. Бо, коли погодимось із твердженням, що ціллю портрету є не лише зовнішня подібність, але в першій мірі, передача духового світу моделів, то можна ствердити, що портрети З. Онишкевича виразно схоплюють їхні індивідуальні, духові прикмети і характер. Шляхетність і рішучість в обличчі Патріярха, повага і смиренність в обличчі Папи.

Його творчість охоплює також ілюстрування політичних і суспільних проблем сучасних днів, і їхня поява в таких журналах як „Гарпер'с Нешен Обсервер" і в газеті „Ню Йорк Таймс" запевняють їм міжнародний розголос. Так само ілюстрування книжок видаваних найповажнішими видавництвами запевнює йому розголос серед широких кіл неукраїнської публіки.

Не забуває він і рідних тем. Великою ностальгією навіває його Водосвяття, що пригадує нам наш унікальний обряд, якого на жаль тут на чужині, в тій формі ми обходити не можемо.

Сьогодні картини З. Онишкевича знаходяться в багатьох країнах. Будучи вислідом описного реалізму і поетичної візії, вони зрозумілі й викликують у глядача реакцію співзвучну зі задумом мистця.

Володимир Баран

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Закінчення шкільного року в Коговсі

Коговс, Н. И. (І. Д.) — Дня 15 червня ц. р. тут відбулося закінчення шкільного року в українській католицькій парафіяльній школі свв. Петра й Павла. Наперед батьки й гості оглянули ювілейні виставки в кожній клясі з нагоди 200-ліття Незалежности ЗСА й 100-ліття української еміграції. Крім експонатів з історії Америки були й експонати з життя української еміграції, української культури, ляльки в народних одягах, вишивки й писанки. У шкільній залі відбулося скромне прийняття для біля 150 осіб, батьків і дітей. Потім відбулася цікава програма. Вступне слово виголосила учениця Михайлина Едвардс. Потім діти з 1-ої і 2-ої кляс виступили з деклямаціями, піснями в обох мовах, з гагілками та з іграми під проводом сестер: настоятельки Лаври та Соломії. Учні з 3-ої і 4-ої кляс виконали пісню про Америку та українські пісні, переплітані деклямаціями. Учні з 5-ої і 7-ої кляс зробили з картону статую свободи на 10 стіп високу, а біля неї „Золоті Ворота". Учні деклямували поему поетеси Емми Лазарус, що починається словами: „Прийдіть до мене втомлені й бідні, прийдіть бездомні, гонені й спрагнені свобідного життя, а я освічу вам ворота Волі!" Потім відбулася інсценізація „Вечір в Україні", що її перевела сестра Лавра з учнями, які гарно співали й танцювали, так як бувало в Україні. При фортепіяні сестра Лавра, що разом із сестрою Соломією та вчителькою У. Омецінською вклали багато праці в підготову цієї програми.

Дня 18 червня школа відзначила 40-ліття священства пароха Коговсу, о. крил. В. Андрушкова. Діти вручили о. Ювілятові пропам'ятну таблицю з відповідним написом і відспівали многоліття. Зворушений о. парох подякував сестрам, мужам довір'я та дітям за милу несподіванку.

Закінчився шкільний рік у „Нашій Українській Школі"

У суботу, 12-го червня ц. р. закінчився шкільний рік українознавчих предметів у „Нашій Українській Школі" при Осередку СУМА ім. УПА в Філядельфії. Закінчення навчального року попередила Божественна Літургія, що її відправив в Митрополичому Соборі при Френклін вул. о год. 10.30 перед полуднем Владика Василь Лостен в сослуженні о. Катехита Івана Попеля та о. Бекеджа пароха з Фініксвіллу, Па. Під час Божественної Літургії співав церковний хор з Фініксвіллу, під керівництвом С. Жгути.

По Службі Божій учні і батьки перейшли до катедральної залі, де директор школи д-р Олександер Лужницький роздав всім учням свідоцтва і нагороди за найкраще знання українознавчих предметів. Нагороди отримали: Люба Паласюк за найкраще знання усіх предметів, Марія Паласюк з релігії, Павло Галас з літератури, Андрій Іваськів з мови, Михайло Бохна з історії, Дана Тодорів — культура, Роман Бачара з географії і Микола Букачик, мол., з практичної культури і співу.

Перед роздачею свідоцтв відбулася мистецька частина, яку виконали всі учні школи під керівництвом В. Мельника, при фортепіяновому супроводі Ірини Юрчак, після чого член Окружного Комітету УНС Філядельфійської Округи Микола Пришляк передав матурантам від УНС нагороду в сумі 125.00 дол. На закінчення від імени Батьківського Комітету, заступник голови Мирослав Солтис склав подяку та побажав гарних вакацій учительському зборові на чолі з д-ром О. Лужницьким, учням і батькам.

„Наша Українська Школа" цього року випустила 12 матурантів, які здали іспит зрілости і одержали матуральні дипломи. Іспит зрілости склали: Галя Дубіль, Леся Крих, Марійка Ребенська, Христина Геремеш, Христина Фуґа, Ірина Фуґа, Марійка Зелінська, Романа Іванців, Іван Міджак, Василь Микієвич, Іван Монтефюзко і Володимир Вирста. Матуральну комісію очолював директор школи д-р Олександер Лужницький. Інспектор „Нашої Української Школи" — д-р Федоренко.

Цього ж дня о год. 1-ій по полудні в катедральній залі відбулося прийняття для матурантів, їх родин та окремо запрошених гостей. Це прийняття приготовив окремий Комітет, головою якого був Іван Дубіль. Під час прийняття, яким проводив Микола Бачара, матурантам там складали ґратуляції: Владика Василь, о. катехит Іван Попель, о. Бекедж парох з Фініксвіллу, директор школи д-р О. Лужницький, голова Батьківського комітету Степан Вишинський, Іван Дубіль, від Школи Українознавства з Фініксвіллу вітав матурантів Михайло Феркуняк. Всі матуранти є членами СУМА і для них щирі ґратуляції склав член Головної Управи СУМА Микола Бачара. Від студентів промовляли матуранти Іван Міджак і Христя Фуґа з Фініксвіллу. На закінчення матурантам складали ще ґратуляції Володимир Мельник і Богдан Тодорів.

Це гарне прийняття відкрив і закінчив молитвою Владика Василь.

Увечері, цього самого дня в авдиторії школи св. Йосафата на Франкфорді, Філядельфія, відбувся величавий Баль Матурантів під звуки оркестри „Рушничок" з Монтреалю, Канада. Цей баль, який пройшов з великим моральним і матеріяльним успіхом, підготовив окремий Комітет, головою якого був Мирослав Солтис. Під час балю учителька Христя Кульчицька представляла матурантів з окремою церемонією, а директор школи д-р Олександер Лужницький вручав їм дипломи під оплески у вщерть виповненій залі в переважаючій більшості молоддю. Цей баль треба зарахувати до одних із кращих цього роду імпрез.

Микола Бачара

Перший іспит з української мови в Олбані

Олбані, Н. И. — Дня 23 червня відбувся у середній школі Гілдерленд, на передмісті Олбані, столиці Нюйоркського стейту, перший кінцевий іспит з української мови учнів шкіл українознавства Олбанської округи. Під керівництвом учительки мґр Єлисавети Федорової цей іспит склали: Бабала Марія, Бобеляк Леся, Демчар Іванна, Герець Юрко, Кошикар Марійка, Кушнір Люба, Мицик Наталка, Наболотна Діяна, Підвербецький Олександер, Ракоча Арета, Римарук Джералдина, Семчук Надія й Шийка Оля. Іспит складався з 6-ох частин, 5 письмових і одної усної. Були контрольні питання з української літератури, з життя Тараса Шевченка. Учні писали свою видуману подорож в Україну, що випала цікаво. Тільки один учень справді відбув таку подорож, а інші про неї чули з уст туристів або читали описи. Назагал усі учасниці й учасники виявили задовільне знання української мови, бо дома говорять по-українськи та багато скористали зі Школи Українознавства. Всі дістали по три кредити, так,як за кожну чужу мову в ЗСА. Цю справу започаткував тому три роки інж. М. Герець, що разом з Аллою Герець, Аврою Слюсарчук, Танею Дурбак, вклав багато праці, щоб підготовити програму іспитів з української мови, що її затвердив Департамент чужих мов в Олбані. Дирекція середньої школи в Гірдерленді поставилась прихильно до цих іспитів, зокрема Ф. Сісеро, д-р Дж. Пурсел та ін. Це добрий приклад для всіх наших осередків — І. Д.

СПОРТ

V-ИЙ ДРІЙКОВИЙ, ВІДБИВАНКОВИЙ ТУРНІР НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка. — Від 10 до 11 липня ц. р., тут на відбиванковій площі, відбувся V-ий з черги трійковий турнір, що його зорганізував провід чоловічої відбиванкової ланки УСВТ „Чорноморська Січ". У турнірі, директором якого був провідник чоловічої ланки „Ч. Січі" — д-р Тарас Гунчак, взяло участь усіх 9 із 10-ти зголошених українських і американських дружин. Як і в попередніх роках, у звітовому турнірі сотні любителів цього спорту слідкували не без емоцій, за грою найкращих відбиванкарів східних ЗСА, що прибули в складах окремих дружин. З них у першу чергу слід відмітити українських змагунів: Маркіяна Паславського, недавно вибраного на т. зв. „джуньйор олімпікс" в Чікаґо до І юнацької збірної ЗСА, Богдана Новаківського, якого на цих же юнацьких грах вибрали до II збірної ЗСА, Нестора Паславського, Петра Мельника — чоловиx відбиванкарів університетів ЗСА, Олександра Поповича та Любка Кормелюка — визначних ветеранів цього спорту. З інших чоловиx відбиванкарів: Ерік Павел (латвійського походження) репрезентант ЗСА, Георгій Вишиґанов (кол. репрезентант Болгарії), Руїчі Фурусава, визначний відбиванкар студентської збірної Японії, під сучасну пору Ратґерського університету, та ряд інших.

У суботу і неділю до полудня змагання проходили круговою системою у двох рівнорядних групах, після яких показники табелі гор мали такий вигляд:

Група „сині"

1. Ню Йорк В.К. „Тигри" — 7:1 точок; 2. Ч. Січ — 7:1 т.; 3. Вест Сайд УМСА, Н. И. — 4:4 т.; 4. УСК Н. И. — 2:6 т.; 5. Гартфорд — 0:8 точок.

Група „жовті"

1. „Чайка" Меріленд — 7:1 точок; 2. Ню Йорк В.К. I — 7:1 т.; 3. Вест Сайд УМСА II — 4:4 т.; 4. Вандербилт Н. И. — 2:6 т.; 5. Ч. Січ II — 1:7 точок.

У неділю по полудні відбулися емоційні півфінали та остаточно фінал за першенство і нагороди Союзівки. В перших змаганнях півфіналу, Ню Йорк В.К. („Тигри") елімінував Ню Йорк В.К. I — 15:10, 15:6, у других змаганнях зустрілися минулорічні фіналісти „Ч. Січ" - „Чайка". Ця зустріч пройшла завзято і досить емоційно, в якій перемогу вибороли минулорічні віцечемпіони „Чайка" — 16:14, 16:14. Важливіші моменти з цих змагань та фінальну зустріч — вповні зарекордовано на телевізійну плівку для передачі з телевізійної станції ВХВД. Фінальні змагання закінчилися перемогою Ню Йорк В.К. I вислідом 15:10, 15: 11. В складі першунів виступали: Вишиґанов - Новаківський - Павел. В складі віцечемпіонів: Л. Кормелюк - Янґер - Браєнт. В складі „Ч. Січі", що згідно з вислідами півфіналів зайняла 3-тє місце, виступали: Н. Паславський - П. Мельник - О. Попович (М. Паславський тільки в суботу). Четверте місце зайняв Ню Йорк В.К. („Тигри") в складі: Фурусава - Етієне - Савари. По закінченні фінальної гри відбулася врочиста церемонія вручення нагород, що в ній взяли участь: директор Союзівки Вол. Квас, заст. голови УСВТ „Ч. Січ" — О. Твардовський, провідник чоловічої ланки „Ч. Січі" і директор турніру д-р Т. Гунчак. Цю частину тієї спортової імпрези для телевізійної передачі коментував О. Попович. Клюбовий Трофей, як і індивідуальні трофеї Союзівки вручено капітанові і змагунам Ню Йорк В.К. I, трофей за II місце капітанові „Чайки". Індивідуальні відзначення: найкращому стиначеві, викладачеві і найкращому змагунові турніру, вручено, відповідно — Д. Янґові („Чайка"), Л. Кормелюкові („Чайка") і Е. Павелові (Ню Йорк В.К. I). В загальному цей відбиванковий турнір (трійок) пройшов досить успішно, завдяки солідній підготові організаторів та щирій і відданій співпраці директора Союзівки — Вол. Кваса, між іншими довголітнього члена УСВТ „Ч. Січ".

О. Твардовський

Олег Ковальський здобуває успіхи в українських школах

Шістнадцятирічний Олег Ковальський не тільки отримав матуральне свідоцтво з визначним поступом із Школи Українознавства в Чікаґо, але також, будучи наймолодшим поміж своїми товаришами, з дуже добрим успіхом закінчив Інститут ім. Петра Могили в цьому ж місті.

Олег проявляє жваву активність у житті української молоді. Він є членом СУМА при Осередку ім. Дмитра Вітовського. І хоча народжений в Америці, цікавиться сучасними подіями в Україні і долею нескорених і бажає нав'язати контакт з Комітетом Оборони Валентина Мороза, щоб туди включившись, допомогти своєю працею.

Повідомлення Адміністрації

З уваги на те, що в днях від 26-го ЛИПНЯ до 7-го СЕРПНЯ, включно, „Свобода" НЕ БУДЕ ПОЯВЛЯТИСЯ — проситься всіх, хто мав би на цей час якісь оголошення, надіслати їх до публікації перед тією ДВОТИЖНЕВОЮ перервою.